

Sygn. akt I CK 323/03

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 marca 2004 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Frąckowiak (przewodniczący)
SSN Tadeusz Domińczyk (sprawozdawca)
SSN Tadeusz Żyznowski

Protokolant Ewa Krentzel

w sprawie z powództwa Międzyzakładowej Spółdzielni Mieszkaniowej "Z."
w W.

przeciwko Pracowniczej Spółdzielni Mieszkaniowej "K." w W.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 5 marca 2004 r.,

kasacji strony powodowej od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 13 grudnia 2002 r., sygn. akt I ACa (...),

**oddala kasację i zasądza od strony powodowej na rzecz strony
pozwaney kwotę 1.200 (jeden tysiąc dwieście) zł tytułem kosztów
postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 11 grudnia 2001 r. Sąd Okręgowy w W. zasądził od pozwanej Pracowniczej Spółdzielni Mieszkaniowej „K.” w W. na rzecz Międzyzakładowej Spółdzielni Mieszkaniowej Z. w W. kwotę 21.240,57 zł tytułem należności za korzystanie z oczyszczalni ścieków przez członków pozwanej Spółdzielni. Według ustaleń Sądu Okręgowego obie Spółdzielnie były związane umową, która nakładała na powodową Spółdzielnię obowiązek podłączenia do oczyszczalni należące do Spółdzielni pozwanej osiedle domków jednorodzinnych. Umowa dotyczyła wprowadzenia budowy i partycypacji w kosztach budowy strony pozwanej, ale przewidywała też odpłatność członków za korzystanie z oczyszczalni. Ponieważ członkowie korzystają z ograniczonego prawa rzeczowego na majątku Spółdzielni, to Spółdzielnia odpowiada za ich zobowiązania, a w razie ich pokrycia podlegają one rozliczeniu wewnętrznemu. Takiemu stanowisku nie przeczy, jak przyjął Sąd Okręgowy to, że większość członków pozwanej Spółdzielni związana jest indywidualnymi umowami ze stroną powodową o wywóz nieczystości.

Uwzględniając apelację strony pozwanej Sąd Apelacyjny zmienił wyrok Sądu Okręgowego i powództwo oddalił. Powołując się na treść umowy zawartej przez strony Sąd Apelacyjny przyjął, iż regulował ona jedynie rozliczenie kosztów przedsięwzięcia w postaci budowy oczyszczalni. Odpłatność za odprowadzanie ścieków natomiast pozostawiona została przyszłym postanowieniem umownym, a ich stronami powinni być członkowie Spółdzielni pozwanej i Spółdzielnia powodowa, skoro ci pierwsi korzystają z odprowadzania ścieków. Przysługujące członkom Spółdzielni ograniczone prawo rzeczowe do segmentów mieszkalnych nie rodzi odpowiedzialności Spółdzielni za zobowiązania tych członków wobec osób trzecich. Nie płacąc zaś za odbiór ścieków członkowie pozwanej Spółdzielni oszczędzili sobie wydatku. Sama Spółdzielnia natomiast niczego nie zatrzymała, a co za tym idzie nie może być uznana za wzbogaconą.

W kasacji strona powoda wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie apelacji strony pozwanej, względnie uchylenie tego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach. Kasacja oparta została na obu podstawach kasacyjnych. Naruszenia prawa materialnego skarżąca upatruje w wadliwej interpretacji art. 208 prawa spółdzielczego, art. 4 § 2 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych z roku 2000 oraz niezastosowaniu przepisów art. 65, 354 § 1, 405, 415, 416, 443 i 471 k.c. Naruszenia przepisów postępowania natomiast Sąd Apelacyjny dopuścił się, w przekonaniu skarżącego, dokonując ocen sprzecznych z regułami, określonymi w art. 187 § 1 pkt 2, 233 § 1, 328 § 2 i art. 382 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Punktem wyjściowym rozważań w sprawie w zakresie treści wzajemnych stosunków między obu Spółdzielniami są postanowienia zawartej przez nie w dniu 19 października 1989 r. umowy o zastępstwo inwestycyjne. Podejmując obowiązek inwestora zastępczego powodowa Spółdzielnia zobowiązała się zrealizować inwestycję w postaci oczyszczalni ścieków, a po jej oddaniu do użytku i sfinansowaniu w części przez pozwaną Spółdzielnię, podłączyć do tej oczyszczalni 46 tzw. segmentów mieszkaniowych, należących do członków pozwanej. W ostatnim zdaniu § 4 umowy postanowiono: „członkowie PSM „K.” będą ponosić koszty eksploatacji oczyszczalni na zasadach obowiązujących członków MSM „Z.””. Postanowienie to nie nasuwa trudności interpretacyjnych. Równie pewnie wskazuje ono, kto zostanie obciążony kosztami odbioru ścieków i jakim kryteriom podlegać będzie rozliczenie. Trudno zaś z przytoczonego postanowienia wyprowadzić wniosek, że koszty odbioru ścieków obciążać będą bezpośrednio pozwaną Spółdzielnię. Przeciwnie, jeżeli mieć na uwadze zawarte w tym postanowieniu odesłania do sposobu rozliczania członków powodowej Spółdzielni z tytułu korzystania z oczyszczalni, to może to tylko sugerować, że także członków pozwanej Spółdzielni obarczać będzie obowiązek rozliczania się wprost z powodową Spółdzielnią. Pozostaje to zresztą w zgodzie z regułami statutowymi, skoro w myśl § 9 statutu Pracowniczej Spółdzielni Mieszkaniowej „K.” jej członkowie, „zamieszkali w przydzielonych im domkach jednorodzinnych (segmentach) indywidualnie regulują należności z tytułu dostawy energii

elektrycznej, gazu, wody, wywozu śmieci itp.” Takie uregulowanie ma oparcie w art. 208 ustawy z dnia 16 września 1982 r. prawo spółdzielcze (Dz. U. z 1995 r. Nr 54, poz. 288 ze zm.) statuującego, najogólniej rzecz ujmując, obowiązek rozliczania się członków ze spółdzielnią, której są członkami, w takim zakresie, w jakim to Spółdzielnia poniosła koszty zaspokajania potrzeb mieszkaniowych swych członków. Chodzić tu może tylko o takie potrzeby, których zaspokojenie następuje w wyniku funkcjonowania urządzeń wspólnych dla wszystkich mieszkań (domów), np. eksploatowanej przez spółdzielnię kotłowni jako źródła zaopatrzenia w ciepło. Trudno natomiast uznać za usprawiedliwione zapatrywanie, w myśl którego spółdzielnię obciążają bezpośrednio koszty zaspokajania potrzeb mieszkaniowych jej członków, korzystających ze źródeł zewnętrznych.

Wobec jednoznacznych postanowień zawartej przez strony umowy, zarzut naruszenia art. 65 k.c. nie może być uznany za usprawiedliwiony. Jeżeli wobec tego postanowienia tej umowy dotyczą wyłącznie zastępstwa inwestycyjnego, to dowolne jest twierdzenie, że kwestionowane rozstrzygnięcie zapadło z naruszeniem art. 471 k.c. Dowolne jest także twierdzenie, że w stanie faktycznym sprawy można poszukiwać odpowiedzialności pozwanej Spółdzielni z czynu niedozwolonego. Oznacza to zarazem brak naruszenia przy ferowaniu zaskarżonego wyroku reguł procesowych, w szczególności art. 233 § 1 k.p.c.

Na zasadzie art. 393¹² k.p.c. należało zatem orzec jak w sentencji. O kosztach orzeczono na zasadzie art. 98 § 1 i 108 § 1 k.p.c.